Zilveren vrijwilligers

✻ ✻ WIJ JULIANA, *bij de gratie Gods,* ✻ *Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.*
Op de voordracht van Onze Minister van Oorlog . . .;
Overwegende, dat het wenselijk is de beschikking te hebben over een Nationale Reserve, bestaande uit vrijwilligers bij de Koninklijke landmacht, die in werkelijke dienst kunnen worden geroepen binnen het Rijk in Europa; . . ."

Met deze beknopte considerans volstaat het Koninklijk Besluit van 5 oktober 1948 (Staatsblad nr I 438) dat sindsdien bekend is geworden als het Besluit Nationale Reserve. In die dagen gold de eenvoudige constatering „dat het wenselijk is" klaarblijkelijk nog als een afdoende verklaring, en een verder uitweiden over het waarom daarvan mocht kennelijk overbodig worden geacht.
De tekst van het besluit verwoordt vervolgens de Koninklijke instemming met het verwezenlijken van deze uitbreiding van de Nederlandse krijgsmacht:

Hebben goedgevonden en verstaan:
. . . Artikel 2.
Als onderdeel van de Koninklijke landmacht wordt opgericht de Nationale Reserve, waarvan de organisatie door de Minister wordt vastgesteld.

En ten slotte wordt de officiële oprichtingsdatum bepaald:

. . . Artikel 11.
Dit besluit wordt geacht in werking te zijn getreden met ingang van 15 April 1948.

Het is op grond van dit KB, dat de Nationale Reserve op 15 april 1973 haar 25-jarig bestaan kon herdenken, en dat zilveren jubileum vormde voor de redactie van de Militaire Spectator een gerede aanleiding in dit nummer daaraan enige aandacht te besteden, hoewel het opnemen van een verslag van de jubileumviering op 14 april jl. te Amersfoort niet binnen onze mogelijkheden ligt; ongetwijfeld echter hebben ook onze lezers reeds uit andere publiciteitsmedia kunnen vernemen dat zowel regeringsautoriteiten als de leiding van de KL daarbij van hun grote appreciatie hebben getuigd. Niet slechts in dit editoriaal, doch ook in het aan de Natres gewijde artikel in dit nummer richten wij daarom bij deze gelegenheid gaarne de schijnwerper op dit stiefkind van de Koninklijke Landmacht, dat zo weinig bekendheid geniet, mede daardoor onbemind lijkt, en dienovereenkomstig in het algemeen slechts weinig waardering mag oogsten voor overigens lang niet onverdienstelijke prestaties.

Eerlijk gezegd is het toch wel beschamend dat deze vrijwilligersformatie door het gros der vrijwillig dienenden gewoonlijk met een ietwat meewarig schouderophalen wordt bejegend en met een lichtelijk geringschattende, geamuseerde blik wordt bezien. Een dergelijke neerbuigende welwillendheid — zo het althans nog daarbij blijft — past evenwel allerminst; dat zal volmondig moeten worden beaamd door een ieder die de moeite wil nemen zich wél op de hoogte te stellen van het waarom, dat in de considerans van het KB onbesproken bleef. In de tijd immers, waarin ook voor de Westeuropese landen het gevaar voor een naar het Tsjechoslowaakse voorbeeld gemodelleerde overrompelingspoging stellig niet denkbeeldig mocht worden genoemd — de tijd, waarin de Koninklijke Landmacht met meer dan 107.000 man overzee vertoefde — waren het de vrijwilligers van de Nationale-Reservecategorie, die zich beschikbaar stelden voor de gedeeltelijke opvulling van dat mogelijke vacuüm en met hun gezagsgetrouwe inzetbereidheid de inwendige veiligheid van de Nederlandse staat hielpen verzekeren.

Het moge dan waar zijn dat de huidige Natres van die mannen van het eerste uur er slechts weinigen meer in haar gelederen telt, het zou voor de daarvoor in de plaats getreden jongeren onverdiend krenkend zijn indien men hun kwaliteiten a priori lager zou aanslaan dan die van de oude garde: ook

zij belichamen immers de geest van o.m. de voormalige Bijzondere Vrijwillige Landstorm, de verzetsorganisaties en het instituut Steun Wettig Gezag.
Weliswaar zijn de aantallen ver beneden de oorspronkelijk hooggespannen verwachtingen gebleven — aanvankelijk had men gehoopt op 25 compagnieën, na een jaar uit te breiden tot 12 bataljons en daarna, op den duur, mogelijk zelfs tot het dubbele — maar ook de huidige 99 pelotons met in totaal ca. 3000 man betekenen voor de KL een alleszins welkome bijdrage aan geoefende mankracht. Dank zij de regionale groepering, de plaatselijke bekendheid en de vroegtijdige beschikbaarheid van de leden — zo nodig oproepbaar lang voordat de eerste territoriale eenheden worden gemobiliseerd — mag de Natres nog steeds worden beschouwd als een voorshands onmisbaar element in het geheel van de territoriale verdediging, in het bijzonder omdat onverkort de eertijdse ministeriele uitspraak is blijven gelden:

De morele kracht van vrijwilligheid, gegrond op innerlijke overtuiging, is een waarborg dat in mogelijk moeilijke en gevaarlijke omstandigheden de Nationale Reserve niet zal wijken.

Het is een overbekend feit dat de gemiddelde Nederlander bepaald niet staat te dringen wanneer op basis van vrijwilligheid zijn beschikbaarstelling wordt gevraagd voor mogelijk onduidelijke taken in een nog niet concrete situatie die zich zou kunnen voordoen in een misschien wel ver verschiet. De werving voor de Nationale Reserve moet daarvan uiteraard wel de weerslag ondervinden en van een stormachtige toeloop is dan ook zeer zeker geen sprake. Des te meer behoeven juist daarom diegenen onze steun, die daadwerkelijk bewijzen wél het enthousiasme te kunnen opbrengen dat vereist is voor het in stand houden van de Natres, ondanks ontoereikende financiële middelen, verouderd materieel en schaarse oefengelegenheid.

De „zilveren vrijwilligers" in de thans 25-jarige Nationale Reserve hebben recht op onze aandacht, erkenning, waardering en respect, en stellig heeft het zin te trachten de vele mogelijkheden die dit instituut in zich bergt, te benutten en uit te breiden: deze hoeksteen van onze territoriale defensie verdient het ontegenzeglijk, te worden ontwikkeld tot een optimaal functionerend, volwaardig onderdeel van de Koninklijke Landmacht.